

ผลการให้อาหารระดับต่างๆ ในไก่พื้นเมืองระยะรุ่นที่เลี้ยงในโรงเรือน

วิทยา สุมาลย์^{1/}

ทวีศักดิ์ ชื่นปริษา^{2/}

ฉายแสง ไผ่แก้ว^{3/}

บทคัดย่อ

การทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปริมาณอาหารที่เหมาะสมในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองระยะรุ่นที่เลี้ยงในโรงเรือน วางแผนการทดลองแบบ 2x4 factorial in Randomized Complete Block Design มี 4 ข้ำปัจจัยที่ 1 คือเพศผู้ และเพศเมีย ปัจจัยที่ 2 คือระดับการให้อาหารที่แตกต่างกัน 4 ระดับ คือ 1) ให้กินเต็มที่ 2) ให้อาหาร 90 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ 3) ให้อาหาร 80 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ 4) ให้อาหาร 70 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ โดยใช้ลูกไก่พื้นเมืองอายุ 8 สัปดาห์ จำนวน 320 ตัว (เพศผู้ 160 ตัว เพศเมีย 160 ตัว) แบ่งไก่แต่ละเพศในแต่ละข่าออกตามขนาดและน้ำหนักตัวเป็น 4 กลุ่มๆละ 10 ตัว เลี้ยงในคอกซีเมนต์ขนาด 1.5x3.8 เมตร ทำการทดลองจนถึงอายุ 16 สัปดาห์ โดยใช้อาหารที่มีโปรตีน 15 เปอร์เซ็นต์ พลังงาน 2,900 กิโลแคลอรีต่อกิโลกรัม (Kcal/kg)

จากการทดลองเลี้ยงไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ รวม 56 วัน พบว่าไก่พื้นเมืองมีน้ำหนักตัวเมื่อเริ่มทดลองเฉลี่ย 458 กรัม น้ำหนักตัวเมื่อสิ้นสุดการทดลองเฉลี่ย 1,229 กรัม มีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย 13.77 กรัมต่อตัวต่อวัน กินอาหารได้เฉลี่ย 53.9 กรัมต่อตัวต่อวัน มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ย 3.92 และมีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม เฉลี่ย 28.68 บาทต่อกิโลกรัม มีเปอร์เซ็นต์ซากที่เอาเครื่องในออกเฉลี่ย 77.38 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพการให้ผลผลิตระหว่างไก่เพศผู้กับเพศเมียพบว่า ไก่พื้นเมืองเพศผู้มีน้ำหนักตัวเมื่อเริ่มทดลอง น้ำหนักตัวเมื่อสิ้นสุดการทดลอง และอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) นอกจากนั้นไก่เพศผู้ยังกินอาหารได้มากกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) และมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่า จึงทำให้มีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ต่ำกว่าอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) แต่ไก่เพศเมียจะมีเปอร์เซ็นต์เนื้ออก และเปอร์เซ็นต์เครื่องในสูงกว่าไก่เพศผู้อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) สำหรับระดับอาหารที่ให้แตกต่างกัน 4 ระดับ มีผลต่อสมรรถภาพการให้ผลผลิตไก่พื้นเมืองคือ การให้ไก่กินอาหารอย่างเต็มที่ (100 เปอร์เซ็นต์) ทำให้มีอัตราการเจริญเติบโตและน้ำหนักตัวเมื่อสิ้นสุดการทดลองดีกว่าที่ระดับ 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) แต่ไม่ต่างกับที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ ส่วนประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารและต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กก ของไก่พื้นเมืองที่ได้รับอาหารระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ มีค่าต่ำกว่าที่ระดับ 100 และ 90 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) แต่ไม่ต่างกับที่ระดับ 80 เปอร์เซ็นต์ แต่ลักษณะซากของไก่ทดลองที่ได้รับอาหารต่างกันทั้ง 4 ระดับไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ

คำสำคัญ : ไก่พื้นเมือง ระดับการให้อาหาร และโรงเรือน

เลขทะเบียนวิจัย 38-0514-046

^{1/} ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น

^{2/} สถานีพัฒนาอาหารสัตว์มหาสารคาม อ.เขียงยืน จ.มหาสารคาม

^{3/} กลุ่มงานวิจัยพืชอาหารสัตว์ กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์

Effects of Feeding Levels on Performance of Growing Native Chicken in House

Witthaya Sumamal^{1/} Taweesak Chuenpreecha^{2/} Chaisang Phaikaew^{3/}

Abstract

This experiment was aimed to investigate the optimum feeding level of growing native chicken in housing area. Eight weeks old of one hundred sixty male and one hundred sixty female chicks were sampling to 2x4 factorial in Randomized Complete Block design with four replications and eight treatment combinations of two factors of sex and four levels of given feed (100, 90, 80 and 70 % of *ad lib*). The experimental diet contained 15 % of crude protein and 2,900 Kcal/kg of metabolizable energy. The experimental period was 56 days.

During 8-16 weeks old of chicken showed that male chicken had initial weight, final weight, growth rate and feed consumption significantly higher than female chicken. But male chicken had significantly lower feed efficiency ratio and feed cost per weight gain than female chicken. The chicken fed *ad lib* (100%) group had significantly higher growth rate and final weight than 80 and 70 % group, but was not significant to 90 % group. Feed efficiency ratio and feed cost per weight gain of 70 % group was significantly lower than 100 and 90 % group, but was not significance to 80 % group. The carcass characteristic of native chicken showed that female chicken had significant higher % breast meat and % entrails than male chicken ($p<0.05$). The various levels of feeding were not effectively to the carcass characteristic of native chicken.

Keywords : Native chicken Feeding level and house

Research Project No. 38-0514-046

^{1/} Khon Kaen Animal Nutrition Research and Development Center, Thapra, Muang, Khon Kaen.

^{2/} Mahasarakham Animal Nutrition Development Station, Chiang Yeun, Mahasarakham.

^{3/} Forage Crop Research Group, Animal Nutrition Division, Department of Livestock Development.

คำนำ

ไก่พื้นเมืองเป็นไก่ที่เลี้ยงควบคู่กับเกษตรกรรมมาเป็นเวลานาน ภายใต้สภาพการเลี้ยงแบบปล่อยลาน การเจริญเติบโตและการเลี้ยงอยู่รอดจึงขึ้นอยู่กับความอุดมสมบูรณ์ของอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติว่ามีเพียงพอหรือไม่ และขึ้นอยู่กับความดูแลเอาใจใส่ของเกษตรกรว่ามีการเสริมอาหารให้กับไก่ด้วยหรือไม่ ซึ่งตามคำแนะนำของเพมศักดิ์ (2546) รายงานว่าการเลี้ยงไก่พื้นเมืองระยะเล็ก, ระยะรุ่น และระยะหนุ่มสาว นั้น ไก่ควรได้รับอาหารที่มีโปรตีนหยาบ 18 15 และ 13 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับโดยอาหารทุกระยะมีพลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ 2,700 กิโลแคลอรีต่อกิโลกรัม ดังนั้นในการเลี้ยงไก่เช่นนี้จึงวนเวียนอยู่ภายใต้ขีดจำกัดของอาหารที่มีอยู่ตามธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อตัวไก่โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง อาหารธรรมชาติมีปริมาณน้อย ไก่จะมีภูมิคุ้มกันโรคต่ำลง ร่างกายอ่อนแอและติดโรคร่ายฉิว และมีปริมาณการตายสูงเนื่องจากได้รับอาหารไม่เพียงพอ

ไก่พื้นเมืองได้รับความนิยมในการบริโภคมากกว่าไก่กระທง เนื่องจากเนื้อมีความอร่อยและรสชาติที่ดีกว่า จึงทำให้ไก่พื้นเมืองมีราคาซื้อขายโดยเฉลี่ยที่สูงกว่าไก่กระທงทุกฤดูกาล ในระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ไก่พื้นเมืองได้รับความสนใจในการที่จะนำมาเลี้ยงภายใต้สภาพโรงเรือนมากขึ้น เพราะการเลี้ยงในสภาพโรงเรือนนั้นเกษตรกรสามารถที่จะควบคุมคุณภาพการผลิตไก่ได้ดีกว่าการเลี้ยงแบบปล่อย คือสามารถควบคุมการระบาดของโรค และเลี้ยงได้จำนวนมากในพื้นที่จำกัด รวมทั้งสามารถควบคุมปริมาณการให้อาหารได้ดี เพื่อไม่ให้ไก่มีการสะสมไขมันมากเกินไป

สำหรับระดับของการให้อาหารที่เหมาะสมในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อการค่านั้นมีความสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่ออัตราการเจริญเติบโตและต้นทุนในการผลิต นอกจากนั้นยังมีผลกระทบต่อคุณภาพซากของไก่พื้นเมืองที่จะต้องผลิตให้ได้ตรงตามที่ต้องการ ซึ่งข้อมูลพื้นฐานในด้านนี้ยังมีไม่มากนัก ดังนั้นจึงน่าที่จะทำการศึกษาระดับของอาหารที่ใช้ในการผลิตไก่พื้นเมืองที่เหมาะสมในสภาพโรงเรือน เพื่อที่จะได้เป็นข้อมูลในการจัดทำรูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้เกษตรกรได้ผลิตไก่พื้นเมืองเป็นการค้า เช่น ปริมาณการให้อาหาร (100 90 80 หรือ 70 เปอร์เซ็นต์ ของปริมาณอาหารที่ไก่กินได้) สภาพการเลี้ยง การคัดขนาด หรือการแยกเพศเลี้ยง เพื่อให้ได้ไก่ที่มีขนาดสม่ำเสมอ ไม่อ้วนหรือผอมเกินไป ได้ขนาดตรงตามที่ต้องการ เช่น โรงเชือดต้องการไก่พื้นเมืองที่มีน้ำหนักมีชีวิต 1.5-1.8 กิโลกรัม (สวัสดี และคณะ, 2542) และได้ผลตอบแทนคุ้มค่าต่อเกษตรกรผู้เลี้ยงด้วย ซึ่งในการทดลองครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปริมาณอาหารที่เหมาะสมในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองระยะรุ่นที่เลี้ยงในโรงเรือน

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

วางแผนการทดลองแบบ 2x4 factorial in Randomized Complete Block design มี 4 ซ้ำ ปัจจัยที่ 1 คือเพศผู้ และเพศเมีย ปัจจัยที่ 2 คือระดับการให้อาหารที่ต่างกัน 4 ระดับ คือ 1) ให้กินเต็มที่ 2) ให้อาหาร 90 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ 3) ให้อาหาร 80 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ 4) ให้อาหาร 70 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ โดยใช้ลูกไก่พื้นเมืองอายุ 8 สัปดาห์ จำนวน 320 ตัว (เพศผู้ 160 ตัว เพศเมีย 160 ตัว) แบ่งไก่แต่ละเพศในแต่ละซ้ำออกตามขนาดและน้ำหนักตัวเป็น 4 กลุ่มๆละ 10 ตัว เลี้ยงในคอกซีเมนต์ขนาด 1.5x3.8 เมตร (5.7 ตารางเมตร) ทำการทดลองจนถึงอายุ 16 สัปดาห์ โดยใช้อาหารที่มีโปรตีน 15 เปอร์เซ็นต์ พลังงาน 2,900 Kcal/kg (ตารางที่ 1) มีน้ำให้กินตลอดเวลา

บันทึกข้อมูลน้ำหนักตัวรวมทั้งคอกเป็นรายสัปดาห์ บันทึกปริมาณอาหารที่กินรวมทั้งคอกเป็นรายวัน วิเคราะห์ผลทางสถิติโดย Analysis of Variance ของ 2x4 factorial in RCBD. และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธี Duncan's New Multiple Range Test. (Little and Hills, 1975) ดำเนินการทดลองที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาหารสัตว์ขอนแก่น ต.ท่าพระ อ.เมือง จ.ขอนแก่น ระหว่างเดือนธันวาคม 2537 ถึงเดือนเมษายน 2538

ตารางที่ 1 แสดงส่วนประกอบของอาหารผสมที่ใช้ในการทดลองเลี้ยงไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์

วัตถุดิบ	ราคา (บาท/กก)	สูตรอาหาร
ปลายข้าว	6.00	66.8
รำละเอียด	5.00	10.0
ปลาป่น	22.00	3.0
กากถั่วเหลือง	12.00	14.4
ใบกระถินป่น	4.00	3.0
ไคแคลเซียมฟอสเฟต	3.50	1.6
เปลือกหอยป่น	3.00	0.6
พรีมิกซ์	15.00	0.25
เกลือ	3.00	0.26
เมทไธโอนีน	100.00	0.12
ไลซีน	100.00	0.05
รวม	7.31	100.08
โปรตีน, %		15.00

พลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้, Kcal/kg	2,900
-----------------------------------	-------

สูตรอาหารนี้อ้างอิงจากสูตรของสุวิทย์และคณะ (2532)

ผลการทดลองและวิจารณ์

ส่วนประกอบทางเคมีของอาหารทดลอง

จากตารางที่ 2 แสดงส่วนประกอบทางเคมีของอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่ทดลองพบว่า อาหารทดลองมีวัตถุแห้งเท่ากับ 90.4 เปอร์เซ็นต์ มีโปรตีนหยาบเมื่อคิดเป็นน้ำหนักสดเท่ากับ 16.6 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งสูงกว่าค่าที่คำนวณในสูตรอาหาร (15 เปอร์เซ็นต์) ไม่มากนัก ทั้งนี้อาจเนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้มีความแปรปรวนน้อย วัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ปลาป่น กากถั่วเหลือง รวมทั้งปลายข้าว มีโปรตีนหยาบค่อนข้างสูง อย่างไรก็ตามรำที่ใช้มีโปรตีนหยาบค่อนข้างต่ำเพียง 8.3 เปอร์เซ็นต์ เป็นรำที่ได้มาจากโรงสีข้าวขนาดเล็กทำให้มีส่วนของปลายข้าวและแกลบปนมาค่อนข้างมาก

ตารางที่ 2 แสดงส่วนประกอบทางเคมีของวัตถุดิบและอาหารชั้นที่ใช้ในการทดลอง

ชนิดอาหาร	DM %	As fed basis	DM basis				
		CP	CP	EE	CF	Ash	NFE
ปลายข้าว	89.0	8.6	9.6	1.2	0.4	0.8	88.0
รำละเอียด	94.1	7.8	8.3	17.2	7.0	8.1	54.4
ปลาป่น	90.4	59.8	64.8	5.5	1.3	28.3	0.1
กากถั่วเหลือง	92.0	46.9	50.9	9.6	6.4	5.9	27.2
ใบกระถินปน	94.1	16.0	17.0	1.4	37.7	11.0	32.9
อาหารทดลอง	90.4	16.6	18.3	5.1	3.3	7.1	66.2

น้ำหนักตัวและอัตราการเจริญเติบโต

จากการศึกษาน้ำหนักตัวและอัตราการเจริญเติบโตของไก่ทดลองพบว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างระดับการให้อาหารกับเพศ โดยใช้ไก่พื้นเมืองอายุ 8 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัวเริ่มต้นเฉลี่ย 458 กรัม ซึ่งพบว่าไก่เพศผู้มีน้ำหนักตัวสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 478 และ 439 กรัม ตามลำดับ เมื่อสิ้นสุดการทดลองที่ไก่อายุครบ 16 สัปดาห์ พบว่า ไก่เพศผู้ยังคงมีน้ำหนักตัวสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 1,345 และ 1,113 กรัม ตามลำดับ สำหรับผลของระดับอาหารที่ให้ไก่กินแตกต่างกัน 4 ระดับนั้น พบว่าการให้ไก่กินอาหารอย่างเต็มที่ (100 เปอร์เซ็นต์) มีผลทำให้น้ำหนักตัวเมื่อสิ้นสุดการทดลองสูงกว่าการให้อาหารที่ระดับ 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ส่วนการให้อาหารที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ ให้ผลที่ไม่แตกต่างกันกับที่ระดับ 100 และ 80 เปอร์เซ็นต์ แต่สูงกว่าที่

ระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($p<0.05$) โดยไก่มีน้ำหนักตัวเฉลี่ยเท่ากับ 1,314 1,257 1,200 และ 1,145 กรัม เมื่อได้รับอาหารในระดับ 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ นอกจากนั้นการเลี้ยงไก่ด้วยการให้อาหารระดับต่างกันยังผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตของไก่แตกต่างกันไปในแนวทางเดียวกับน้ำหนักตัวไก่ โดยไก่เพศผู้มีอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) เท่ากับ 15.49 และ 12.04 กรัมต่อตัวต่อวัน ซึ่งการให้อาหารเต็มที่ทำให้ไก่มีอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าที่ระดับ 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) และการให้อาหารที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ ก็ทำให้ไก่มีอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าที่ระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P<0.05$) แต่ไม่ต่างจากที่ระดับ 100 และ 80 เปอร์เซ็นต์ โดยมีอัตราการเจริญเติบโตเท่ากับ 15.29 14.24 13.26 และ 12.28 กรัมต่อตัวต่อวัน ที่ระดับการให้อาหาร 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงสมรรถภาพการผลิต และต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ของไก่พื้นเมืองระยะ 8-16 สัปดาห์

รายการ	เพศ		ระดับการให้อาหาร				เฉลี่ย	CV %
	ผู้	เมีย	100 %	90 %	80 %	70 %		
จำนวนสัตว์ทดลอง, ตัว	160	160	80	80	80	80	80	-
ระยะเวลาทดลอง, วัน	56	56	56	56	56	56	56	-
น้ำหนักเริ่มต้น, กรัม	478 ^a	439 ^b	458	460	457	458	458	1.93
น้ำหนักสิ้นสุด, กรัม	1345 ^a	1113 ^b	1314 ^a	1257 ^{ab}	1200 ^{bc}	1145 ^c	1229	6.84
อัตราการเจริญเติบโต, ก/ต/ว	15.49 ^a	12.04 ^b	15.29 ^a	14.24 ^{ab}	13.26 ^{bc}	12.28 ^c	13.77	10.28
ปริมาณอาหารที่กิน, ก/ต/ว	58.8 ^a	48.9 ^b	63.2 ^a	56.3 ^b	51.3 ^c	44.6 ^d	53.9	8.84
ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร	3.79 ^b	4.05 ^a	4.18 ^a	3.97 ^a	3.89 ^{ab}	3.66 ^b	3.92	7.18
ต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กก. บาท/กก.	27.73 ^b	29.64 ^a	30.57 ^a	29.02 ^a	28.40 ^{ab}	26.74 ^b	28.68	7.18

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($p<0.05$)

เมื่อพิจารณาข้อมูลน้ำหนักตัวเฉลี่ยของไก่อายุเท่ากัน จากการศึกษาของนักวิจัยในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย มีความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ เช่น สายพันธุ์ การเลี้ยงดู การให้อาหาร ตลอดจนสภาพแวดล้อม ซึ่งจากรายงานของเพ็ญศักดิ์ (2546) ที่รวบรวมผลการทดลองเลี้ยงไก่พื้นเมืองจากหลายๆ รายงานมาหาค่าเฉลี่ย พบว่าไก่พื้นเมืองคณะเพศที่มีการเลี้ยงและจัดการที่ดี เมื่ออายุ 8 12 และ 16 สัปดาห์ มีน้ำหนักตัวเท่ากับ 485 788 และ 1,164 กรัมต่อตัว ตามลำดับ มีอัตราการเจริญเติบโตในช่วง 8-16 สัปดาห์ เฉลี่ย 12.13 กรัมต่อตัวต่อวัน เมื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลจากการทดลองนี้ (ตารางผนวกที่ 1)

พบว่าน้ำหนักตัวเฉลี่ยของไก่อายุ 8 สัปดาห์มีค่าสูงกว่าการทดลองนี้ แต่ลดลงต่ำกว่าเมื่ออายุ 12 และ 16 สัปดาห์ รวมทั้งมีอัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ยในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ต่ำกว่าการทดลองนี้ด้วย ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกับ อำนวยและคณะ (2540) และไสวและคณะ (2541) ที่รายงานว่าไก่พื้นเมืองเพศผู้มีอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าเพศเมียอย่างชัดเจนตั้งแต่อายุ 8 สัปดาห์ขึ้นไป และไก่คณะเพศผู้มีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในช่วง 12-13 กรัมต่อตัวต่อวัน ส่วนการเลี้ยงไก่พื้นเมืองคณะเพศในสภาพชนบทมีน้ำหนักตัวเมื่ออายุ 4 เดือนประมาณ 0.8-1.2 กิโลกรัม มีอัตราการเจริญเติบโตอยู่ในช่วง 7-10 กรัมต่อตัวต่อวัน หลังจากนั้นอัตราการเจริญเติบโตจะเริ่มลดลง (รัตนและคณะ, 2512; สวัสดิ์และเกรียงไกร, 2525; กนก, 2518; 2528; สวัสดิ์และคณะ, 2531; อำนวยและคณะ, 2540; ไสวและคณะ, 2541)

ปริมาณอาหารที่กินและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร

จากการทดลองพบว่าปริมาณอาหารที่กินและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของไก่ทดลองไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับการให้อาหารและเพศ โดยระดับการให้อาหารที่แตกต่างกันมีผลทำให้ปริมาณอาหารที่ไก่ได้รับแตกต่างกันคือ ไก่พื้นเมืองเพศผู้กินอาหารได้มากกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) เท่ากับ 58.8 และ 48.9 กรัมต่อตัวต่อวัน ตามลำดับ และไก่ที่ได้รับอาหารในระดับ 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่สามารรถกินอาหารได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 63.2 56.3 51.3 และ 44.6 กรัมต่อตัวต่อวัน ตามลำดับ ($100 > 90 > 80 > 70$) ซึ่งมีผลทำให้ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของไก่เพศผู้ดีกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 3.79 และ 4.05 ตามลำดับ และพบว่าไก่ที่ได้รับอาหารในระดับ 100 และ 90 เปอร์เซ็นต์ มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารด้อยกว่าที่ระดับ 70 เปอร์เซ็นต์อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ทั้งนี้เนื่องจากไก่ที่ได้รับอาหารระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ จะมีการย่อยและใช้ประโยชน์อาหารได้นานกว่าไก่ที่ได้รับอาหาร 100 และ 90 เปอร์เซ็นต์ ที่มีการไหลผ่านของอาหารในกระเพาะเร็วกว่า ทำให้มีการย่อยและใช้ประโยชน์ได้น้อยกว่า ส่วนที่ระดับ 80 เปอร์เซ็นต์ มีประสิทธิภาพไม่ต่างกับทุกระดับ โดยประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของไก่ที่ได้รับอาหารในระดับ 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ มีค่าเท่ากับ 4.18 3.97 3.89 และ 3.66 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

เมื่อเปรียบเทียบกับรายงานของสวัสดิ์ และคณะ (2542) ที่เลี้ยงไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ ด้วยอาหารชั้นที่มีโปรตีนหยาบ 14.4 เปอร์เซ็นต์ พลังงานที่ใช้ประโยชน์ได้ 2,900-3,000 Kcal/kg ไก่สามารถกินอาหารได้ 64.25 กรัมต่อตัวต่อวัน ซึ่งใกล้เคียงกับการทดลองนี้ แต่เมื่อเทียบกับผลการศึกษาสมรรถภาพการผลิตไก่พื้นเมืองช่วงอายุต่างๆที่ได้รับอาหารที่มีพลังงาน 2,700 Kcal/kg แต่มีระดับโปรตีนต่างกัน ของเพ็ญศักดิ์ (2535) ที่เลี้ยงด้วยอาหารที่มีโปรตีน 19 เปอร์เซ็นต์ในช่วง 0-8 สัปดาห์ และโปรตีน 16 เปอร์เซ็นต์ ในช่วง 8-16 สัปดาห์ ซึ่งใกล้เคียงกับอาหารที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ พบว่าในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ไก่น้ำหนักเริ่มต้น 400 กรัม น้ำหนักสิ้นสุด 933 กรัม ปริมาณอาหารที่กิน 63.5 กรัมต่อตัวต่อวัน ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร 6.67 จะเห็นได้ว่าไก่มีการกินได้ใกล้เคียงกับกลุ่มทดลองครั้งนี้ที่กินอาหาร 100 เปอร์เซ็นต์ แต่สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับอาหาร 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ และมีประสิทธิภาพในการเปลี่ยน

อาหารด้อยกว่าไก่ทุกกลุ่มในการทดลองนี้ ทั้งนี้เนื่องจากมีอัตราการเจริญเติบโต 9.52 กรัมต่อตัวต่อวัน ซึ่งต่ำกว่าการทดลองนี้ค่อนข้างมาก

ต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม

จากการทดลองพบว่าต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัวไก่ 1 กิโลกรัม ไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างระดับการให้อาหารและเพศ โดยเมื่อเลี้ยงไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ ด้วยระดับการให้อาหารที่ต่างกันพบว่า ไก่เพศผู้มีต้นทุนต่ำกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) เท่ากับ 27.73 และ 29.64 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ และจากการให้อาหารที่ต่างกัน 4 ระดับพบว่า ไก่ที่ได้รับอาหารในระดับ 100 และ 90 เปอร์เซ็นต์ มีต้นทุนสูงกว่าที่ระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) ส่วนที่ระดับ 80 เปอร์เซ็นต์ มีต้นทุนไม่ต่างกับทุกระดับ โดยต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ของไก่ที่ได้รับอาหารในระดับ 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ มีค่าเท่ากับ 30.57 29.02 28.40 และ 26.74 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

ลักษณะซากไก่พื้นเมือง

เมื่อสิ้นสุดการทดลองได้ทำการสุ่มไก่จากแต่ละสิ่งทดลองๆละ 3 ตัว เพื่อทำการศึกษาลักษณะซากไก่ทดลอง พบว่าลักษณะซากของไก่ทดลองไม่มีปฏิสัมพันธ์ร่วมระหว่างระดับการให้อาหารและเพศ โดยไก่เพศผู้มีน้ำหนักตัวมีชีวิตสูงกว่าไก่เพศเมียอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) และไก่ที่ได้รับอาหารระดับ 100 เปอร์เซ็นต์ มีน้ำหนักตัวมีชีวิตสูงกว่าที่ระดับ 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ส่วนที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ มีค่าไม่แตกต่างกันทางสถิติกับที่ระดับ 100 และ 80 เปอร์เซ็นต์ โดยมีค่าเท่ากับ 1,379 1,150 1,358 1,300 1,225 และ 1,175 กรัม ในไก่เพศผู้ ไก่เพศเมีย และไก่ที่ได้รับอาหาร 100 90 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เมื่อทำการชำแหละซากพบว่า ไก่ที่ได้รับอาหารต่างกันทั้ง 4 ระดับ มีลักษณะซากไม่แตกต่างกันทางสถิติ แต่ไก่เพศเมียจะมีเปอร์เซ็นต์เนื้อมาก และเปอร์เซ็นต์เครื่องในตกแต่งสูงกว่าไก่เพศผู้อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยไก่เพศเมียและไก่เพศผู้มีเปอร์เซ็นต์เนื้อมากเท่ากับ 13.98 และ 12.49 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ มีเปอร์เซ็นต์เครื่องในตกแต่งเท่ากับ 5.09 และ 4.31 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการทดลองของนพวรรณและคณะ (2541) ที่ศึกษาลักษณะซากไก่พื้นเมืองและไก่พื้นเมืองลูกผสม (เชียงใหม่ x ไรต์บาร์) รายงานว่า ไก่พื้นเมืองและไก่พื้นเมืองลูกผสมมีเปอร์เซ็นต์เนื้อมาก เท่ากับ 11.97 และ 12.28 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เนื้อมะลอกและน่อง เท่ากับ 20.61 และ 21.89 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์ปีก เท่ากับ 8.06 และ 9.17 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ เปอร์เซ็นต์เครื่องในตกแต่ง เท่ากับ 7.78 และ 5.84 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าไก่พื้นเมืองจากการทดลองครั้งนี้มีลักษณะซากที่ดีกว่าไ้จากการทดลองของนพวรรณ และคณะ (2541) เนื่องจากมีเปอร์เซ็นต์เนื้อมาก เปอร์เซ็นต์เนื้อมะลอกและน่อง และเปอร์เซ็นต์ปีกสูงกว่า

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะซากของไก่พื้นเมืองอายุ 16 สัปดาห์ (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของน้ำหนักมีชีวิต)

รายการ	เพศ		ระดับการให้อาหาร				เฉลี่ย	CV %
	ผู้	เมีย	100 %	90 %	80 %	70 %		
จำนวนสัตว์ทดลอง, ตัว	12	12	6	6	6	6	6	-
น้ำหนักมีชีวิต, กรัม	1,379 ^a	1,150 ^b	1,358 ^a	1,300 ^{ab}	1,225 ^{bc}	1,175 ^c	1,265	4.84
เปอร์เซ็นต์ซากถอนขน	89.95	91.37	89.62	90.12	90.03	92.87	90.66	4.40
เปอร์เซ็นต์ซากไม่รวมเครื่องใน	77.98	76.77	76.71	77.01	78.35	77.44	77.38	6.19
เปอร์เซ็นต์เนื้ออก	12.49 ^b	13.98 ^a	13.38	13.68	12.48	13.40	13.24	8.82
เปอร์เซ็นต์เนื้อหนัง+สะโพก	23.63	23.33	23.26	22.89	24.56	23.22	23.48	11.23
เปอร์เซ็นต์ปีก	9.35	9.32	9.35	9.30	9.42	9.26	9.33	5.26
เปอร์เซ็นต์เครื่องในตักแต่ง	4.31 ^b	5.09 ^a	4.90	4.72	4.41	4.77	4.70	14.17

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

สรุปผลการทดลอง

จากการทดลองเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพศผู้และเพศเมียที่ช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ ที่เลี้ยงขังคอกในโรงเรือน ได้รับอาหารในระดับที่แตกต่างกัน 4 ระดับ คือ 100, 90, 80 และ 70 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ โดยให้อาหารที่มีโปรตีน 15 เปอร์เซ็นต์ พลังงาน 2,900 Kcal/kg สรุปได้ดังนี้

1. ไก่พื้นเมืองเพศผู้มีอัตราการเจริญเติบโตที่ดีกว่าไก่เพศเมีย (15.49 และ 12.04 กรัมต่อตัวต่อวัน) กินอาหารได้มากกว่า (58.8 และ 48.9 กรัมต่อตัวต่อวัน) และมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่า (3.79 และ 4.05) นอกจากนั้นไก่เพศผู้ยังมีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ต่ำกว่าไก่เพศเมียด้วย (27.73 และ 29.64 บาทต่อกิโลกรัม) แต่จากการศึกษาซากของไก่พื้นเมืองพบว่า ไก่เพศเมียมีเปอร์เซ็นต์เนื้ออก และเปอร์เซ็นต์เครื่องในตักแต่งสูงกว่าไก่เพศผู้

2. ระดับอาหารที่ควรให้แก่ไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงในสภาพโรงเรือนขังคอกคือ 90 เปอร์เซ็นต์ ของที่กินได้เต็มที่ เนื่องจากทำให้ไก่มีน้ำหนักตัว อัตราการเจริญเติบโต ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร และต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ไม่แตกต่างกับการให้กินที่ระดับ 100 และ 80 เปอร์เซ็นต์ แต่มีน้ำหนักตัวและอัตราการเจริญเติบโตดีกว่าที่ระดับ 70 เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้จะมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารที่ด้อยกว่า และต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม สูงกว่าที่ 70 เปอร์เซ็นต์ ก็ตาม สำหรับการให้อาหารที่ระดับ 80 เปอร์เซ็นต์ นั้นมีความเหมาะสมน้อยกว่าที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ ถึงแม้ว่าจะมี

สมรรถภาพการผลิตที่ไม่แตกต่างกับที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ แต่ก็มีค่าต่ำกว่าที่ระดับ 100 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามพบว่าระดับการให้อาหารที่ต่างกันทั้ง 4 ระดับไม่มีผลต่อลักษณะซากของไก่พื้นเมือง

ข้อเสนอแนะ

สำหรับระดับการให้อาหารที่มีโปรตีน 15 เปอร์เซ็นต์ พลังงาน 2,900 Kcal/kg ที่ระดับ 90 เปอร์เซ็นต์ ของที่ไก่กินได้ (กรัมต่อตัวต่อวัน) สามารถจัดการให้อาหารไก่ในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ เมื่อแยกเพศและเฉลี่ยได้ดังนี้

อายุไก่พื้นเมือง (สัปดาห์)	เพศผู้	เพศเมีย	เฉลี่ย (คละเพศ)
9	53	43	48
10	55	47	51
11	64	49	57
12	65	56	60
13	65	56	60
14	65	56	60
15	65	52	59
16	65	52	59

ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์นี้ ควรทำการแยกเพศและแยกขนาดไก่ เนื่องจากจะช่วยให้สามารถจัดการให้อาหารได้อย่างสะดวกและเหมาะสมตรงตามความต้องการของไก่ ซึ่งเป็นการให้อาหารอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้ลดต้นทุนการผลิตได้อีกด้วย รวมทั้งเป็นการลดการสูญเสียจากปัญหาการจิกและการแย่งกินอาหารกันระหว่างไก่ใหญ่กับไก่เล็ก ที่เลี้ยงรวมกันแบบไม่แยกเพศและแยกขนาด

เอกสารอ้างอิง

- กนก ผลารักษ์. 2518. ผลการให้อาหารคุณภาพต่ำต่ออัตราการเจริญเติบโตและอัตราการไข่ของไก่ลูกผสมพื้นเมือง. รายงานผลการวิจัย ภาควิชาสัตวศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กนก ผลารักษ์. 2528. การปรับปรุงการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในระดับหมู่บ้านของนิคมสร้างตนเอง. รายงานผลงานวิจัยโครงการเร่งรัดจัดที่ดินในนิคมสร้างตนเองภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กรมประชาสัมพันธ์ร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น .
- นพวรรณ ชมชัย สุมณ ไพรัชจันทร์ และวิโรจน์ วณาสัทธชัยวัฒน์. 2541. ผลของระดับโปรตีนและระบบการเลี้ยงต่อสมรรถภาพการเจริญเติบโตและลักษณะซากของไก่พื้นเมืองลูกผสม. รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2541 กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ หน้า 95-114.
- เพิ่มศักดิ์ ศิริวรรณ. 2535. การศึกษาเพื่อหาปริมาณความต้องการโปรตีนและพลังงานสำหรับไก่พื้นเมืองในภาคเหนือของประเทศไทย. รายงานผลการวิจัยสถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้, จ.เชียงใหม่.
- เพิ่มศักดิ์ ศิริวรรณ. 2546. แนวทางพัฒนาการเลี้ยงไก่พื้นเมืองในระบบการค้า. วารสารสัตวบาล. ปีที่ 13 ฉบับที่ 63 ประจำเดือนเมษายน-มิถุนายน 2546. สมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย. หน้า 12-23.
- รัตนา นาควัชร สุภาพร อสิริโยดม และวรรณพร ผูกเพชร. 2512. การศึกษาเกี่ยวกับไก่พื้นเมือง. ภาควิชาสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- สวัสดิ์ ธรรมบุตร และเกรียงไกร ไชยประการ. 2525. อัตราการเจริญเติบโตและความต้องการโปรตีนของไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงดูในสภาพชนบท. รายงานผลงานวิจัยสาขาสัตวศาสตร์ การประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 20 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร.
- สวัสดิ์ ธรรมบุตร พิทยา นามแดง และวีระชัย โพธิวาระ. 2531. การเลี้ยงไก่พื้นเมืองในระบบของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน รายงานการประชุมสัมมนาการเกษตรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ครั้งที่ 2.
- สวัสดิ์ ธรรมบุตร บุญศักดิ์ เกลียวกมลทัต อัมพร ธรรมบุตร และศิริพรรณ โมราถบ, 2542. คู่มือการเลี้ยงไก่พื้นเมือง พิมพ์ครั้งที่ 2. กองปศุสัตว์สัมพันธ์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- สุวิทย์ ธีรพันธุ์วัฒน์ พิทักษ์ ศรีประยา และสมพงษ์ ฉายพุทธ. 2532. อิทธิพลของอาหารที่มีต่อส่วนประกอบของซากไก่พื้นเมือง. การพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการเลี้ยงสัตว์เล็กสำหรับกลีกรายย่อยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ USAID.

ไสว นามคุณ จารุวัฒน์ ชินสุวรรณ และอำนาจ เลี้ยวธรากุล. 2541. การทำนายน้ำหนักตัวไก่พื้นเมือง ที่อายุ 16 และ 20 สัปดาห์. บพคัดย่อ การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 36 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร.

อำนาจ เลี้ยวธรากุล พชรินทร์ สนิทไพโรจน์ และศิริพันธ์ โมราถบ. 2540. การผสมพันธุ์และคัดเลือกไก่ เนื้อพื้นเมือง สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์มหาสารคาม 2. สมรรถภาพการผลิตของไก่พื้นเมืองที่เลี้ยงใน สถานีบำรุงพันธุ์สัตว์. การประชุมวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 35 ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน กรุงเทพมหานคร.

Little, T.M. and F.J. Hills, 1975. Statistical Methods in Agricultural Research. University of California. 242 pp.

ตารางผนวกที่ 1 แสดงน้ำหนักตัวไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ (กรัม)

อายุ	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
8 สัปดาห์	ผู้	477	479	478	478	478 ^a	1.93
	เมีย	439	440	437	438	439 ^b	
	เฉลี่ย	458	460	457	458	458	
10 สัปดาห์	ผู้	742	716	665	640	691 ^a	6.40
	เมีย	618	637	608	624	622 ^b	
	เฉลี่ย	680	676	636	632	656	
12 สัปดาห์	ผู้	1014	948	923	864	937 ^a	6.43
	เมีย	812	815	784	794	801 ^b	
	เฉลี่ย	913 ^a	882 ^{a b}	854 ^{a b}	829 ^b	869	
14 สัปดาห์	ผู้	1291	1187	1128	1070	1169 ^a	6.23
	เมีย	1004	1017	987	966	993 ^b	
	เฉลี่ย	1148 ^a	1102 ^{a b}	1057 ^{b c}	1018 ^c	1081	
16 สัปดาห์	ผู้	1481	1369	1300	1230	1345 ^a	6.84
	เมีย	1146	1145	1100	1061	1113 ^b	
	เฉลี่ย	1314 ^a	1257 ^{a b}	1200 ^{b c}	1145 ^c	1229	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

ตารางผนวกที่ 2 แสดงอัตราการเจริญเติบโตของไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ (กรัม/ตัว/วัน)

อายุ	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
8-10 สัปดาห์	ผู้	18.95	16.93	13.38	11.60	15.21 ^a	18.84
	เมีย	12.78	14.00	12.28	13.30	13.09 ^b	
	เฉลี่ย	15.86 ^a	15.46 ^{a b}	12.83 ^{b c}	12.45 ^c	14.15	
8-12 สัปดาห์	ผู้	19.18	16.78	15.93	13.78	16.41 ^a	12.80
	เมีย	13.30	13.40	12.43	12.70	12.96 ^b	
	เฉลี่ย	16.24 ^a	15.09 ^{a b}	14.18 ^b	13.24 ^b	14.68	
8-14 สัปดาห์	ผู้	19.40	16.88	15.48	14.10	16.46 ^a	9.93
	เมีย	13.45	13.75	13.13	12.58	13.23 ^b	
	เฉลี่ย	16.43 ^a	15.31 ^{a b}	14.30 ^{b c}	13.34 ^c	14.84	
8-16 สัปดาห์	ผู้	17.95	15.90	14.68	13.43	15.49 ^a	10.28
	เมีย	12.63	12.58	11.85	11.13	12.04 ^b	
	เฉลี่ย	15.29 ^a	14.24 ^{a b}	13.26 ^{b c}	12.28 ^c	13.77	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

ตารางผนวกที่ 3 แสดงปริมาณอาหารที่กินของไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ (กรัม/ตัว/วัน)

อายุ	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
8-10 สัปดาห์	ผู้	56.7	53.8	47.6	39.8	49.5 ^a	8.24
	เมีย	50.5	45.2	41.5	36.7	43.5 ^b	
	เฉลี่ย	53.6 ^a	49.5 ^b	44.6 ^c	38.2 ^d	46.5	
8-12 สัปดาห์	ผู้	62.6	59.2	53.2	44.0	54.7 ^a	8.70
	เมีย	54.5	49.1	44.6	39.5	46.9 ^b	
	เฉลี่ย	58.5 ^a	54.1 ^a	48.9 ^b	41.7 ^c	50.8	
8-14 สัปดาห์	ผู้	66.5	60.2	54.7	45.7	56.8 ^a	8.27
	เมีย	56.1	50.0	45.8	40.5	48.1 ^b	
	เฉลี่ย	61.3 ^a	55.1 ^b	50.3 ^c	43.1 ^d	52.4	
8-16 สัปดาห์	ผู้	69.2	62.1	56.3	47.9	58.8 ^a	8.84
	เมีย	57.3	50.6	46.3	41.4	48.9 ^b	
	เฉลี่ย	63.2 ^a	56.3 ^b	51.3 ^c	44.6 ^d	53.9	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

ตารางผนวกที่ 4 แสดงประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารของไก่พื้นเมืองในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์

อายุ	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
8-10 สัปดาห์	ผู้	3.03	3.18	3.58	3.42	3.30	17.04
	เมีย	4.14	3.28	3.48	3.14	3.51	
	เฉลี่ย	3.58	3.23	3.53	3.28	3.41	
8-12 สัปดาห์	ผู้	3.26	3.52	3.35	3.20	3.33 ^b	12.09
	เมีย	4.14	3.73	3.63	3.22	3.68 ^a	
	เฉลี่ย	3.70	3.62	3.49	3.21	3.51	
8-14 สัปดาห์	ผู้	3.42	3.57	3.53	3.24	3.44 ^b	8.09
	เมีย	4.18	3.65	3.51	3.32	3.66 ^a	
	เฉลี่ย	3.80 ^a	3.61 ^a	3.52 ^{ab}	3.28 ^b	3.55	
8-16 สัปดาห์	ผู้	3.86	3.91	3.83	3.57	3.79 ^b	7.18
	เมีย	4.50	4.03	3.94	3.74	4.05 ^a	
	เฉลี่ย	4.18 ^a	3.97 ^a	3.89 ^{ab}	3.66 ^b	3.92	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

ตารางผนวกที่ 5 แสดงต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัมของไก่พื้นเมือง ในช่วงอายุ 8-16 สัปดาห์ (บาท/กิโลกรัม)

อายุ	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
8-10 สัปดาห์	ผู้	22.16	23.23	26.16	25.01	24.14	17.03
	เมีย	30.23	23.97	25.47	22.90	25.64	
	เฉลี่ย	26.20	23.60	25.82	23.95	24.89	
8-12 สัปดาห์	ผู้	23.84	25.71	24.50	23.41	24.36 ^b	12.08
	เมีย	30.23	27.22	26.57	23.55	26.89 ^a	
	เฉลี่ย	27.04	26.46	25.53	23.48	25.63	
8-14 สัปดาห์	ผู้	25.01	26.08	25.80	23.66	25.13 ^b	8.10
	เมีย	30.50	26.71	25.62	24.23	26.78 ^a	
	เฉลี่ย	27.79 ^a	26.39 ^a	25.71 ^{a b}	23.94 ^b	25.96	
8-16 สัปดาห์	ผู้	28.22	28.60	27.99	26.11	27.73 ^b	7.18
	เมีย	32.92	29.45	28.82	27.37	29.64 ^a	
	เฉลี่ย	30.57 ^a	29.02 ^a	28.40 ^{a b}	26.74 ^b	28.68	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (p<0.05)

ตารางผนวกที่ 6 แสดงลักษณะซากไก่พื้นเมืองอายุ 16 สัปดาห์ (คิดเป็นเปอร์เซ็นต์น้ำหนักมีชีวิต)

ลักษณะซาก	เพศ	ระดับอาหารที่ให้				เฉลี่ย	CV, %
		100 %	90 %	80 %	70 %		
น้ำหนักมีชีวิต	ผู้	1,517	1,417	1,333	1,250	1,379 ^a	4.84
	เมีย	1,200	1,183	1,117	1,100	1,150 ^b	
	เฉลี่ย	1,358 ^a	1,300 ^{ab}	1,225 ^{bc}	1,175 ^c	1,265	
% ซากถอนขน	ผู้	87.07	89.79	89.89	93.05	89.95	4.40
	เมีย	92.17	90.45	90.17	92.69	91.37	
	เฉลี่ย	89.62	90.12	90.03	92.87	90.66	
% ซากถอนขน ไม่รวมเครื่องใน	ผู้	79.22	77.23	81.22	79.30	77.98	6.19
	เมีย	74.19	76.80	75.48	75.57	76.77	
	เฉลี่ย	76.71	77.01	78.35	77.44	77.38	
% เนื้ออก	ผู้	12.25	12.77	11.87	13.06	12.49 ^b	8.82
	เมีย	14.51	14.59	13.09	13.74	13.98 ^a	
	เฉลี่ย	13.38	13.68	12.48	13.40	13.24	
% สะโพกและ น่อง	ผู้	23.63	23.07	23.85	23.98	23.63	11.23
	เมีย	22.88	22.70	25.27	22.46	23.33	
	เฉลี่ย	23.26	22.89	24.56	23.22	23.48	
% ปีก	ผู้	8.91	9.29	9.70	9.51	9.35	5.26
	เมีย	9.78	9.32	9.15	9.01	9.32	
	เฉลี่ย	9.35	9.30	9.42	9.26	9.33	
% เครื่องใน ตกแต่ง	ผู้	4.34	4.50	4.05	4.36	4.31 ^b	14.17
	เมีย	5.47	4.93	4.77	5.18	5.09 ^a	
	เฉลี่ย	4.90	4.72	4.41	4.77	4.70	

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรกำกับต่างกันทั้งแนวนอนและแนวตั้งในแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ (P<0.05)